

**Osula piirkonna külade –
Osula, Mustja, Lilli-Anne, Varese, Mäekülä ja Alakülä**

ARENGUKAVA 2011-2016

Osulas 2012

Sisukord

Sissejuhatus	3
1. Üldine kirjeldus ja küla hetkeolukord	4
1.1. Osula piirkonna ajalooline taust	4
1.2. Piirkonna külade paiknemine	5
1.3. Elanikkond	6
1.4. Piirkonna ja looduslikud ja keskkonna olud	6
1.4.1. Maaressurss	6
1.4.2. Veekaitse	6
1.4.3. Loodusobjektid - puhkemajanduslik ressurss	7
1.4.4. Jäätmemajandus	9
1.5. Piirkonna majandustegevus	9
1.6. Infrastruktuur	10
1.7. Haridus, kultuur ja sport	11
1.7.1. Osula Põhikool	11
1.7.2. Piirkonna noored	13
1.7.2. Lasteaed	13
1.7.3. Arstiabi ja sotsiaalteenused	13
1.8.1. Külaelanike koostöö	14
2. Investeeringuvajadused	15
3. Prioriteetsed valdkonnad	16
3.1. Ettevõtlus	16
3.1.1. Põllumajandus	16
3.1.2. Turism	16
3.1.3. Käsitöö	16
3.2. Inimressurss	17
3.3. Keskkonna hoidlikkus ja säästlik kasutus	17
3.4. Kultuur	17
4. Küla tulevikupilt (visioon aastaks 2015)	18
5. Küla arengukava elluviimine, seire ja hindamine	18
6. Osula piirkonna külade – Osula, Mustja, Lilli-Anne, Varese, Mäekülä ja Alakülä, tegevus- ja investeringute kava 2013-2016	19

Sissejuhatus

Osula piirkonna elanikega võtsime külade üldkoosolekul 2004 a vastu otsuse, et meile on tarvis ühtset raamdokumenti, ühtset kokkulepet, kuidas me enda külasid lähitulevikus näeme. Selle kokkuleppe tulemusel valmis aktiivsete inimeste ühistööna piirkonna külade arengukava aastateks 2005 - 2010.

Esimene arengukava vajalikkus ja selle koostamise otsus tekkis koos MTÜ Osula Külaseltsi asutamisega 2004. aastal. Arengukava koostamist toetas projektitaotlusena Maaelu Edendamise Sihtasutus. Tänu sellele projektile oli võimalus korraldada koosolekuid ja ühiselt koostada arengukava. Esimese perioodi arengukava küla üldkoosolekul viibis ~50 külaelanikku, kes kõik olid kokku tulnud huvist küla edasise arengu vastu. Arengukavaga seotud koosolekud viidi läbi 2004.aasta juunist kuni 2005. aasta maini.

Uue perioodi arengukava koostamiseks kutsusime lähikonna inimesed kokku novembris 2010. Külakoosolekul osales 39 inimest, kõige rohkem Osula külast ja lähipiirkonnast, aga aktiivselt osalesid ka Mäeküla küla külavanem ja külaelanikud. Arengukava muudatuse protsessis kasutasime erinevaid meetodeid - vaikivat koosoleku ideede saamiseks ning arutelu nende ideede realistlikkuse ja vajalikkuse väljaselgitamiseks. Moodustati töörühmad, kes esitasid protsessijuhile enda parandus - ja muudatusettepanekud hiljemalt 2011 a jaanuari algul. Töörühmadesse kuulusid ettevõtjad, noored, eakad ja kohaliku omavalitsuse esindajad. Erinevad töörühmad tegid rühmasiseselt pidevaid kohtumisi ja arutelusid. Arengukavaga seotud tegevused viidi ellu septembrist 2010 - veebruar 2011.

Osula piirkond on arenev ja edasipüüdlik. On olemas eluks vajalikud kommunikatsioonid, tegutseb koolimaja, elanikel on võimalusi rakendada end väljaspool tööaega nii kohapeal kui ka väljas. Toimib üsna aktiivne piirkonna elanikest koosnev võrgustik, mis toimib läbi külaelanike kontaktidest koosneva listi ning kohtumiste.

Osula piirkonna keskuseks on asutamistihedust ja majanduslikku aktiivsust silmas pidades Osula küla. Küla, mida läbib Varese - Raiste ning Soe - Sulbi maantee ning mille tõmbenumbriks on looduslikult kaunis kohas, Pühajõe kaldal asuv vabaõhulava - Harjumägi.

1. Üldine kirjeldus ja küla hetkeolukord

1.1. Osula piirkonna ajalooline taust

Osula on põline küla, mis asub Pühajõe (Võhandu) ürgses orus. Osula piirkonnas on 6 küla – Osula, Mustja, Lilli-Anne, Alakülä, Mäekülä ja Varese. Piirkonna südameks on olnud ajast aega Osula küla, kuna siin asusid juba vanal ajal kool, vallamaja, kauplus, arstipunkt, raamatukogu, kalmistu, hiljem kolhoosikeskus. Rahvapärimate järgi olevat olnud Osulas Papimäel kirik, kus elasid mungad. Kirik on praeguseks hävinud.

Osula piirkonnas on juba väga ammu pandud alus hariduse ja kultuurielule. Kooliharidust hakati siin esmakordselt andma juba 1765. aastal ja seda tegid kirjaoskajad ettevõtlikud talumehed. 1925. aastani, mil valmis Kalmetmäel vallarahva eestvõtmisel ehitatud uus ja suur koolimaja, paiknesid koolid talutaredes.

Paralleelselt kooliharidusega hakkas kohalike kooliõpetajate eestvõtmisel arenema ka kultuuritegevus. Vanemad pärimused muusikalisest ja muust kultuurilisest isetegevusest on juba XIX sajandist. Kohaliku täiskasvanute laulukoori alusepanijaks peetakse koolmeistrit Karl Mossinit. Kõrvuti segakooriga tegutses keelpilliorkester Julius Kostabi juhtimisel, mille tegevus katkes 1934.a., kui pandi alus puhkpilliorkestri tekkimisele. Puhkpilliorkester asus väga energiliselt tegutsema tänu sellele, et piirkonnas oli palju muusikalembelisi inimesi, kes vaatamata raskele talutööle, jõudsid ja tahtsid veel käia ka orkestriproovidel. Keelpillimuusika jäi puhkpillimuusika varju, kuid ei surnud veel täielikult välja – järele jäid kodused ansamblid (viul, kannel), mis esinesid külasimmanitel ja perekondlikel koosviibimistel. Koori ja orkestri kõrval tegutses tol ajal ka täiskasvanute näitering. Mängiti näidendeid ja isegi operette.

Kui ametlikult peetakse rahvatantsu sünniks Osula piirkonnas 1946.aastat, siis rahvapärimate järgi tegeldi sellega juba XIX sajandi lõpuaastatel. Piirkonna kultuurielu korraldas laulu-mänguselts, kelle

eestvedamisel toimusid peod ja kokkusaamised magasiaidas ja Rosentite suveaias (praegune Tarbijate Ühistu aed). 1920.aastal ehitati magasiait ümber Osula meiereiks, mis tegutses 1969.aastani.

Osula, ehk rahvasuus tuntud Prassipalu surnuaed, on asutatud 1833.aastal. Surnuaia maa Prassipallu andis Sõmerpalu mõisaomanik parun von Müller. Esimesed hauamärgid, mis on kivist välja raiutud, on säilinud surnuaia peatee ääres tänaseni. See iidne surnuaed räägib nii mõndagi ümbruskonna vanemast ja uuemast ajaloost. Siin puhkab küllap selle kandi kuulsaim mees Evald Maltenek (sünd 1887.a. siinse möldri pojana ja surnud 1938.a.) – üks eesti põlevkivienergeetika rajajaid. Samuti oli ta otseselt tegev Tallinna TÜ rajamisel 1936.a., mil ta määratigi õppeasutuse prorektoriks.

Piirkonna põhjaosas **Lilli-Anne** ja **Mustja** külades asusid 1912. a. Volõõniast siia rännanud sakslaste asundustalud. Oma laste jaoks ehtasid sakslased Lilli-Anne külla (Heimtali) koolimaja. 1938.aastal alustasid nad ka samasse kiriku ehitamist, mille ehitus seiskus, kui sakslased 1939. aastal esiisade maale Saksamaale välja rändasid. Lilli-Anne mõis (saksa k Annenhof) oli läbi sajandite Sõmerpalu mõisa karjamõis.

Osulast idasse jääv **Mäekülä**, kus asus kunagi Tappoja karjamõis, on olnud sünnikohaks kultuuritegelastele Friedrich Margile ja Osvald Kostabile.

Kagusse jäävas **Alaküläs** asuv Soe kõrts kuulus vanasti Sõmerpalu mõisa juurde. Pikka aega oli hoone Võru teedevalitsuse valduses ja seal elas teemeister. Alakülä oli kirjaniku Luise Vaheri (sünd 1912.a.) noorusmaa.

Osula piirkonna külade elanikud on ajast aega elatanud end põllutööga. Esimese Eesti Vabariigi ajal tehti tööd taludes. Nõukogude aja algul tekkis piirkonda 5 väikest kolhoosi, mis hiljem moodustasid suure Võhandu kolhoosi. Iseseisvusaja algul reorganiseeriti Võhandu kolhoos Võhandu Põllumajanduse OÜ-ks, mis annab tööd kohalikele elanikele siiani.

1.2. Piirkonna külade paiknemine

Osula küla asub Võru maakonnas Sõmerpalu vallas, 13 km maakonnakeskusest Võrust loode suunas, paiknedes Tallinn - Luhamaa maanteest 2 km kaugusel. Lähiküladena paikneb Osula ümber veel

Mustja, Lilli-Anne, Varese, Mäekülä ning Alakülä. Osulast on valla keskusesse, Sõmerpallu, maad 4,5 km.

1.3. Elanikkond

Osula keskusest hangib mitmesuguseid teenuseid 566 lähipiirkonna elanikku. Rahvastikuregistri järgi elab seisuga 01.01.2011 Osulas 354 inimest, Vareseel 40, Mustjas 36, Lilli-Annes 56, Mäeküläs 36 ning Alaküläs 44. Piirkonna elanike arv moodustab valla elanike arvust 28,8 %.

Piirkonna elanikkonnast on tööealisi inimesi 60,8 %, lapsi kuni 6a on 5,7 %, kooliskäivaid kuni 17a on 10,1 %, ning pensioniealisi on 16,25 %. Osula Põhikoolis õpib 113 last. Osula piirkonnas on ~252 peret. Osula korterelamutes elab ~211 inimest. Piirkonnas elavad inimesed on rahvuselt eestlased.

1.4. Piirkonna ja looduslikud ja keskkonna olud

1.4.1. Maaressurss

Piirkonna maa-ala mullastik ja taimkate on väga vahelduv ja mitmekesine. Aluspõhja devoni liivakivi paljandub kohati Pühajõe kaldanõlvadel. Moreenist pinnakatte paksus on 1-70 m.

Looduslik taimkate s.t. metsad, sood ja niidud hõlmavad suurt osa piirkonna territooriumist. Piirkonnas on viljakad maad, maa keskmine boniteet on 39 hindepunkti. Põllumaadel on suures osas teostatud maaparandustöid.

Maavaradest leidub kruusa, liiva, savi ja turvast, ametlikke maavarade kaevandamise kohti ei ole. Põhjavesi on kaitstud 10-70 m moreenikihiga, aga sisaldab ülenormatiivselt raudioone.

1.4.2. Veekaitse

Osula külas on olemas kaks puurkaevu (Osula keskuse ja Põhikooli), mis varustavad veega Osula aleviku kortermajasid, põhikooli ja väikest osa individuaalmajadest. Puurkaevud on vanad, samuti vajavad uuendamist nii veetrassid kui ka kanalisatsioonitrassid mis on üle 30 a. vanad. Osaliselt on juba veetrasse uuendatud, aga tegeleda tuleb asula vee- ja kanalisatsioonitrasside

lisarekonstrueerimise lahenduste otsimistega, mis tagaks tervele elanikkonnale Osula külas ja ka terves piirkonnas puhta joogivee. Hajaasustuse veeprogrammi raames on rahastatud Osulaga piirnevates külades viie puurkaevu ja joogiveetrassi ehitamist ja nelja salvkaevu puhastamist ja joogiveetrassi rajamist. See kindlustas puhta joogiveega varustatuse 23-s meie piirkonna majapidamises. Ülejäänud majapidamised saavad toidukõlbliku vee salvkaevudest. Osulaga piirnevates külades on puurkaevused uuemate tootmishoonete juures (Palo, Anne farmid jne.).

Osula küla ja sellega piirnevaid külasid läbib Pühajõgi (Võhandu jõgi), mis kuulub Peipsi vesikonda. Külade ühe vaatamisväärsusena tuleks hoida Pühajõe kaldad korras ja puhtad. Samuti tuleks jõge puhastada sinna sattunud rämpsust ning korrastada või lammutada lagunenud veskikohad.

Osula küla piiril paikneb kaunis Annemõisa paisjärv suurusega ~8 ha. Paisjärve kaldal olevat supelranda parendati 2007.aastal. Paigaldati riietuskabiin, välikäimla ning prügikonteiner ning toodi juurde ka liiva.

1.4.3. Loodusobjektid - puhkemajanduslik ressurss

Osula külade puhkemajanduslik potentsiaal on kõrge, looduskunid metsad, Võhandu jõgi, Anne paisjärv, Harjumäe lauluväljak. Osula külades on mitu kultuurilist vaatamisväärsust, mis võib olla huviväärsuseks puhkajaile. (*mälestuskivi - Pühajõe vastuhakk, Juuda pedastik jne.*).

Puhkemajanduses võiks enam ära kasutada Võhandu jõe äärset ala, Harjumäge, metsaradu.

Head eeldused puhkemajanduse arendamiseks Osula külades loob ideaalne geograafiline asukoht-eeskätt lähedus Võru linnale, ligipääs suurematele magistraalidele (eri suundades: Tartu, Viljandi, Põlva, Võru, Valga ja Läti).

Potentsiaalsed võimalused meie piirkonnas:

- Kalapüük, supluskohad, paadi- ja kanuusõit;
- Loodusandide ärakasutamine: metsamarjad, seened, metsataimed;
- Jalutus- ja matkarajad, puhkekohtade, grillimispaikade väljaarendamine koostöös RMK, KOV; MTÜ ja ettevõtjatega.

Eelpool nimetatud puhkemajanduse võimalused vajavad kaasaegsetele nõuetele vastavaid materiaalseid, tehnilisi kui ka sotsiaalseid infrastruktuure.

Märkimisväärsed mõjutajat turismimajanduse arendamises näeme naaberkülas Sõmerpalus asuvat Adrenalin Arena motohalli. Samas puudub kohapeal majutus - ning toitlustusvõimalus.

See loob võimaluse ka Osula piirkonna külades arendada toitlustus- ja majutusvõimaluste pakkumist.

Hetkel majutatakse väikest hulka motohalli külastajaid Varese külalistemajas. Kahjuks ei suuda nimetatud külalistemaja katta kõiki motohalli külastajate toitlustus- ja majutusvajadusi. Sellises olukorras näeme võimalusi uute sedalaadi teenust pakkuvate ettevõtete tekkeks.

Osula ja naabruses asuvate külade kaitsealused objektid vajavad tähistamist ja korrastamist:

Arheoloogiamälestistena asub Osulas:

- „Helsekivi“ ohvrikivi
- “Pühaliistu tamm”
- Vabadussõja mälestusmärk
- Ohverdamiskoht “Juuda pedastik”

Osula kalmistu, kus asuvad:

- II maailmasõjas hukkunute ühishaud
- Ausammas Evald Malteneki haua aastast 1938

Kalmistul oleva ühishaua ja vallas tuntust toonud isikute (kultuuritegelased, pedagoogid jt.)

haudade korrastamisel peaksid koostööd tegema KOV, Osula Külaselts, piirkonna külade elanikud ja Osula kool.

Tähistamist ja regulaarset korrastamist vajavad ka sellised objektid nagu:

- Harjumäe laululava (valla poolt rajati puhkekoht ja tähistus 2007.aastal, 2011 teostatakse laululavale täielik rekonstrueerimine ja paigaldatakse valgustussüsteemid);
- Mälestuskivi Sõmerpalu valla esimesele koolile. Mälestuskivile ligipääsemiseks on vaja rajada juurdepääsutee (jalgtee)

Puhkealade (Osulas: Anne paisjärve ääres ning Harjumäel; Mustjas: Võru-Tartu mnt. ääres Mustja bussipeatuse juures) korrashoiu tagaksid piirkondlikud heakorralgud.

Samuti tuleks kaardistada piirkondlikuks pärandkultuuriobjektid.

1.4.4. Jäätmemajandus

Sõmerpalu vallal oma prügilat ei ole. Ohtlike jäätmete väljaselgitamise, kogumise ja üleandmise on lahendanud Sõmerpalu vald ühekordsete kogumisringidena. Ohtlike jäätmete probleemi ei ole osa elanikkonnast endale veel teadvustanud. Keskkonnakaitselist informatsiooni jagatakse nii Keskkonnateenistuse poolt saadetavate infomaterjalide ning valla lehe kaudu.

Küla korteriühistud ja mõned eratarbijad on lepingulistest suhetes jäätmete käitlemise firmadega. Vajalik on teha selgitustööd jäätmete käitlemise vajalikkusest ning viia elanike teadmisse arusaam säästlikust tarbimisest, ühtlasi kaitstes sellega meid ümbritsevat loodust ja kogu keskkonda.

Osula küla keskusesse on paigaldatud kogumiskonteinerid erinevate jäätmeliikide ladustamiseks. Vastavalt vajadustele tuuakse suuremate korrastustööde ajaks kohale suuremad konteinerid, kuhu saavad ümberkaudsed elanikud viia kõik mittevajaliku. Kuna ohtlike jäätmete vastuvõtu punkt asub Võrus, siis ei ole ratsionaalne sellist teenust Osulas pakkuda. Suuremate vajaduste puhul on külaselts lahendanud selle probleemi koostööna kohaliku omavalitsusega.

1.5. Piirkonna majandustegevus

Osula piirkonna külade elanike sissetulekute tase on Võru maakonna keskmise tasemega võrreldes enamvähem samal tasemel. Piirkonna majanduslik aktiivsus seisneb eelkõige põllumajandusliku ning puidusektori tegutsemises. Ettevõtlusvaldkondadena on veel esindatud toitlustus, majutus, karusloomakasvatus ja jaekaubandus.

Osula naaberkülas, Varesel, asub valla üks suurimaid tööandjaid AS Toftan, kes annab tööd ligi ~100 inimesele. Suuremateks tööandjateks on ka veel samas külas asuv OÜ Aivar&Merike. Oluliseks tööandjaks piirkonnas on Osula külas registreeritud Võhandu Põllumajanduse OÜ. Oluline tööandja on ka Sõmerpalu vald, kuna paljud Osula piirkonna külade elanikud saavad tööd Osula Põhikoolis, Sõmerpalu lasteaias „Lepatriinu“ ja Sõmerpalu Hooldekodus. Osula külade elanikele pakuvad tööd mitmed Võru linna ettevõtted, linnasõitu toetab hästi korraldatud bussiliiklus nii hommikuti kui ka õhtuti. Linna läheduse tõttu käivad paljud külaelanikud tööle isikliku sõiduvahendiga. Mitmed elanikud töötavad väljaspool Võru maakondagi.

Ümberkaudsetes taludes tegeletakse põllumajandusliku tootmisega (peamiselt teraviljakasvatus). Paljud aktiivsed külade elanikud kasvatavad ka omatarbeks erinevaid aiasaadusi.

Osula piirkonna ettevõtlus

Osula arengukavaga hõlmatud piirkonnas on äriregistris registreeritud ~20 ettevõtet, FIE-t, nendest aktiivsemalt tegutsevad allolevad:

1. **AS Toftan**, Varesel, saematerjali tootmine
2. **Võhandu Põllumajanduse OÜ**, Osulas, kelle peamine tootmissuund on põllumajandus – piimatootmine
3. **OÜ Combilink**, Varesel. Põhitegevuseks on männipuidust sõrmjätkatud toorikute tootmine liistu-, akna-, ukse- ja mööblitööstustele
4. **Ossi Põld OÜ**, Osulas- teraviljakasvatus
5. **OÜ Aivar & Merike**, Varesel, saematerjali tootmine
6. **OÜ Osula Oss**, Osulas, metsavarumine, metsalangetamine ja maapinna mehaaniline ettevalmistamine metsauuenduseks ning metsakülv
7. **Jõesilm OÜ**, Osulas – metsaholdusteenus
8. **OÜ Mangli Grupp**, Varesel- külalistemaja ning pakub toitlustus- ja majutusteenust.
9. **Võru TÜ Osula kauplus**, Osulas, tegeleb toidukaupade ja esmatarbekaupade müügiga. Kaupluses müüakse ka kodugaasi
10. **OÜ Osula Perearstikeskus**, asub Osulas
11. **OÜ Aini Kaubad**, Osulas – sideehitus, kaevamismehhanismide rent, muttimistööd
12. **FIE Endel Leius**, Osulas, tegeleb karusloomakasvatusega
13. **FIE Raivo Simson**, Mustja küla, puidust uste-akende valmistamine;
14. **FIE Egeri Talu**, Mustja küla, teraviljakasvatus
15. **FIE Aarne Musting, Mustangi talu** Osulas - tegeleb marjakasvatusega
16. **Vistabel OÜ**, Osulas, raamatupidamisteenused
17. **Võru Tarbijate Ühistu, Osula kauplus**, toidu- ja esmatarbekaupad
18. **RRLeksus AS, Osula kauplus**, toidu- ja esmatarbekaupad

1.6. Infrastruktuur

Osula küla asub Tallinn-Luhamaa mnt ning Võru -Viljandi mnt vahel. Küla läbib asfalteeritud maantee, kus liiklemine ei ole alati kõige turvalisem. Külla sisse sõites Tallinn – Luhamaa maanteelt on Maanteeameti poolt üles seatud kiirust piiravad märgid ja sõidukiirust näitav tablo. Küla poolitav

maantee on ohtlik seetõttu, et kahel pool suurt maanteed asuvad suured korterelamud, kus elavad lapsed väga tihti oma igapäevaseid toiminguid tehes üle tee liiguvad.

Külakoosolekutel teravalt arutatud teema on olnud Osula-Varese teelõik, mis on kurviline ja ohtlik. Me peame oluliseks riigimaantee Osula-Varese vahelise maanteelõigu turvalisemaks muutmist.

Ühistranspordi teenus on hästi kättesaadav tööpäevadel, aga nädalavahetustel on transport halb. Bussiliiklus Võrru ja Tartusse on ajaliselt paljudele sobimatu, mistõttu on bussileminejail tarvis minna kas Varesele või Raiste teele, mõlemad Osulast 2 km väljas.

Elektriside ja alajaamad on vananenud ning seetõttu on mitu alajaama väga halvas seisukorras. Osula ühepereelamute piirkonnas paigaldati uus alajaam ja uued liinid. Kaugemad piirkonnad on varustatud ainult valgusvooluga, mis seab tõsiselt kahtluse alla majanduslikud arengud ning ka igapäevase normaalse elutingimuse. Ka ülekandeliinid on vanad.

Side - ja postiteenused on kõigile kättesaadavad. Postiteenuseid vahendab Eesti Post. Osulas avati 2006 a. suvel oma postipunkt ning kuid see suleti juba 2008 a suvel. Teenust asendab samast ajast liinile pandud Postibuss, mis peatub Osulas igal esmaspäeval. 2012 a detsembrist hakkab postiteenust osutama Võru Tarbijate Ühistu Osula kauplus, kus on ka avalik interneti punkt (AIP). Sideteenuseid pakub Elion AS ning mitu mobiilside operaatorit – Elion AS, AS EMT, Elisa Eesti AS. Osulas vahetati 2010 a analoogjaam digitaaljaama vastu, sellega paranes tunduvalt teenuse pakkumine Osula piirkonnas.

Joogivesi. Osula kortermajades ning asutustes on kasutuses puurkaevu vesi, mille kommunikatsioonid on osaliselt rekonstrueeritud 2009 a. Kohaliku omavalitsuse haldusalasse jääb torustiku ja kommunikatsioonide uuendamine ja laiendamine.

1.7. Haridus, kultuur ja sport

1.7.1. Osula Põhikool

Praegune Osula Põhikooli hoone on ehitatud 1990. aastal. Õppetöö selles hoones algas 1994.aastal. Osula piirkonna lapsed käivad Osulas Põhikoolis. 2012/2013 õppeaastal õpib põhikoolis 109 last.

Sõmerpalu lasteaeda käib piirkonnast 10 last. Huvikoolidest käivad lapsed Võru Kunstikoolis, Muusikakoolis ja Spordikoolis.

Peale põhikooli lõpetamist on suur osa õpilastest suundunud edasi Võru ja Parksepa gümnaasiumidesse. Viimastel aastatel on märgata trendi, kus suundutakse ka kaugematesse koolidesse, näiteks Tartu linna ja maakonna gümnaasiumidesse.

Õpinguid jätkatakse ka Tartu-, Valga ja Võrumaa Kutsehariduskeskus Väimelas, kus alates 2009. aastast võetakse vastu ka põhikooli baasil noori õppureid. See annab hea võimaluse noortel õppida kodukoha läheduses ja omandada kutsekeskharidus. või

Osula Põhikool pakub järgmisi huvialaringe: näitering; käsitööring, puutööring; malering; kunstiring; tants; spordiring; lastekoor; mudilaskoor, tegutseb ka Judoklubi Rei.

Valla toetusel (transpordikulud) on noortel võimalus osaleda väljaspool valda tegutsevates järgmistes huvialaringides, -koolides: Võru Kunstikool, Võru Spordiklubi, Võru Muusikakool, judoklubi REI, erinevad tantsuklubid Võrus.

Osula Põhikoolil on olemas külakeskuses asuv staadion, mille uuendamiseks viidi ellu I etapp 2010 a. Projekti toel teostati maapinnatööd, valmis osa piirdeaia, valmis jooksurada, kuulitõuke sektor, kaugushüppe sektor. 2012 a lõpus esitati II etapi tarvis uus projekt, mille sisuks on piireaia ja – väravate ning jalgpalli väravate ehitus. 2013.a kevade lõpuks oodatakse projektitoetuse II etapi vastust. II etapp sisaldab endas kaugushüppesektori ehitust, 53 m² piirdeaia ja värava ehitust, paigaldust ning jalgpalliväravate soetamist, paigaldamist.

2008.aasta kevadel valmis Osula Põhikooli juurdeehitusena spordihoone, mis leiab aktiivset kasutust ka väljaspool koolitunde nii laste kui täiskasvanute poolt.

Lisaks on põhikooli taga asuval maa-alal koolil olemas spordiväljak koos laste mänguväljakuga.

Osula kooli ruumides tegutseb ka raamatukogu, mis on oluline kokkusaamise kohana eelkõige vanema generatsiooni raamatusõprade seas. Samuti on raamatukogul tähtis roll põhikooli õpilaste vahetundide sisustajana - õpilased loevad palju ja raamatukogu töötajailt küsitakse palju üldharivatel teemadel.

Osula kooli õpetajad koostasid 2008.a raamatu „Sõmerpalu valla lugu“, mis kajastab infot ja ajalugu nii valla kui ka Osula kohta üldiselt. Nimetatud raamat on lugemiseks kättesaadav Osula raamatukogus. 2012. aastal valmis raamat "Sõmmõrpalu vallakoolid. Osula kool". Autor Heljo Saar.

1.7.2 Piirkonna noored

Osula küla keskses asub vana ambulatooriumi hoone, kuhu plaanib MTÜ Ossi Tare rajada ajaveetmiskoha. MTÜ Ossi Tare eesmärk on noortele paremate arengu-ja koostegutsemise võimaluste loomine ning sotsiaalse elukeskkonna parendamine.

Tulenevalt täiskasvanute, laste ja noorte huvide erinevusest on selge, et kõik ei mahu spordisaali ning sotsiaalne elukeskkond on perekonniti erinev. Selleks tuleb luua lastele ja noortele erisuguseid tegevusi, rajada neile turvaline ajaveetmiskoht päeva-või noortekeskuse näol. Päeva- või noortekeskusesse oleks võimalik kaasata erinevaid huvigruppe, pakkudes hommikuti eakatele inimestele võimalust kooskäimiseks, et nad saaksid korraldada erinevaid ettevõtmisi ja tunda ennast sotsiaalselt hästi. Päevane aeg ja õhtupoolikud oleksid koolinoorte päralt ning õhtud noortele.

Hoones võiks olla suur saal, mis oleks kõigile kooskäimise kohaks ning selle juurde kuuluks köök toiduvalmistamiseks ja õpperuumiks. Mitmesuguste tegevuste tarvis tuleks rajada võimalused erinevate lauamängude mängimiseks ning ruum käsitöö-ja kunstiga tegelemiseks. Kindlasti peaks olema väike rahulik ruum neile lastele kes soovivad väiksel omaette olla või rahu koolitööd teha. Kohalik vallavalitsus on osaliselt suutnud lahendada hilisõhtuse transpordi probleemi. Õhtusel ajal, kell pool üheksa sõidab Võru linnast buss Sõmerpallu ja Osulasse ja Võrru tagasi. Hiline bussiliin toetab elanike kojutulekut hilisemal ajal.

Sõmerpalu vallas koordineerib noorte tegevust noorsootöö korralda ja tegutseb Noortevolikogu kuhu kuuluvad mitmed valla aktiivsed noored. Noortevolikogu alustas tegevust 2010. aasta veebruarist ning sinna kuulub 11 liiget vanuses 13- 26 eluaastat. Noortevolikogu eesmärgiks on võimaldada noortel osaleda otsustusprotsessides ja kaitsta oma huvisid noori puudutavates valdkondades.

1.7.2. Lasteaed

Osula piirkonna 10 last käivad 4,5 km kaugusel Sõmerpalu Lasteaias Lepatriinu. Transpordi laste veoks on korraldanud kohalik omavalitsus, viies ja tuues igal tööpäeval (v.a. koolivaheaegadel) lapsed lasteaeda. Hetkel käib lasteaias 59 last. Seoses hooldekodu kolimisega Järveresse 2009 a sügisel, sai lasteaed kogu hoone enda valdusesse. See on andnud lasteaiale uusi lisavõimalusi.

1.7.3. Arstiabi ja sotsiaalteenused

Osulas on arstiabi antud juba üle 100 aasta. 1984. aastal suleti Osula haigla, mis omal ajal andis tööd kuni 15-le inimesele. 1998 aastal koliti välja ajaloolisest ahjuküttega haiglamajast. Osula

Perearstikeskus OÜ tegutseb praegu kortermaja 1. korrusel 76 ruutmeetrisel pinnal. Patsiente teenendab perearst, lisaks tehakse koduviisiite ja toimub pereõe iseseisev vastuvõtt. Põhiliselt pöördatakse südame-veresoonkonnahaiguste, luu-lihaskonnahaiguste ja ägedate hingamisteede nakkustega. Perearstikeskuse juures esinevad probleemid parkimisega - korteriühistu majaesine on juba muutunud bussipeatuse pikenduseks ja lisaks ummistavad aknaaluse ka patsientide autod. Suuremat tähelepanu tervishoius tuleb pöörata ennetavale tegevusele. Koostöös Sõmerpalu valla tervisenõukoguga korraldatakse tervisepäevi ja koolitusi.

1.8.1. Külaelanike koostöö

MTÜ Osula Külaseltsi eesmärgiks on piirkonna arendamine.

2009 a augustis valmisid külaseltsile ruumid Osula Põhikooliga samas majas. Külaseltsi käsutuses on 50 m² pinda, mis koosneb avatud ruumist, mille ühes seinas on integreeritud köök, tualettruumist ning esikust.

Ruumid on sisustatud PRIA investeringuprojektide toel laudade-toolidega, kasutada on internetiühendusega lauaarvuti koos vajaliku laua-toolid ning nagidega, mis võimaldab korraldada ruumis koosistumisi kuni 20 inimesele.

Külas toimivad alljärgnevad ringid, mis tegutsevad koolihoones:

1. Segarahvatantsu rüm
2. Laste rahvatantsurühm
3. Brassansambel
4. Täiskasvanute aeroobika
5. Klubi "Kuldne iga"
6. Seltskonnatantsurühm „Ummamuudu“
7. Osula segakoor
8. Osula kapell

Traditsiooniliselt korraldatakse ka juba aastaid mitmeid üritusi:

1. Vastlapäev;
2. Kevadine tervisepäev;
3. Jüriööjooks;

4. „Meie laste päev”, inspireerituna lastekaitsepäevast.
5. Kodanikupäeva tähistamine;
6. I advendi tähistamine;
7. Ideereisid;
8. Kodukandipäevad;

Külaseltsi ruumides toimuvad aastaringselt erinevad tegevused ja koolitused.

Kultuuritegevus on olnud Osula piirkonnas väga pikkade traditsioonidega. Puhkpilliorkester tegutses alates 1934 aastast. Rahvatantsuga on tegeldud pea 70. aastat. Pikka aega, alates 1925. aastast on mõningate väikeste pausidega tegutsenud segakoor. Osula Kapell on koos käinud juba üle 20.aasta. Samuti tegutsevad koolis pikka aega laste- ja mudilaskoorid.

Lilli-Anne külas asub Urvaste Kogudusele kuuluv Heimtali abikirik, kus toimub kord kuus jutlus. Lisaks sellele toimuvad mitmed traditsioonilised üritused, mille läbiviimisele aitavad kaasa ka külaseltsi liikmed ja isetegevuslased.

Viimasel ajal on olulisel määral suurenenud külaelanike koostöö teiste vallas asuvate organisatsioonidega. Koostöö on tihenened ka teiste maakondlike organisatsioonidega, seda läbi ühiste ürituste, ideereiside ning läbi muude samalaadsete tegevuste.

2. Investeeringuvajadused

Osula piirkond, nagu iga teinegi arenev piirkond, on pidevas arengus. Kiire ja emotsionaalselt palju pakkuv areng vajab piisavalt palju investeeringud. Heaoluühiskonnas on eksisteerimise valemiks hea läbisaamine erasektori, avaliku sektori ja kodanikeühenduste vahel. Arengukava uuendamise protsessis ilmnisid investeeringuvajadused piirkonna arendamisel – investeeringuvajadused on lisatud tegevuskavasse 2013-2016.

3. Prioriteetsed valdkonnad

3.1. Ettevõtlus

3.1.1. Põllumajandus

Piirkonnas kavatavad paljud elanikud enda tarbeks köögi- ja aedvilja. Lisaks väikekasvatajaile on piirkonnas suur põllumajandusühistu, kelle kasutada on peaaegu 2000 ha maad. Euroopa Liitu astudes on eesti põllumajandussektor olnud taas tõusuteel, see annab eelduse, et taas on põllumajandus arenev ning heal järjel.

Piirkonnas tegutsevad ettevõtjad, kes kasvatavad turustamise eesmärgil loomi, teravilja, aedvilju, köögivilju, puuvilju, maitsetaimi.

3.1.2. Turism

Turism on meie riigi üks kiiremini arenev tegevusvaldkond. Turismiteenuste pakkumine on piirkonnas hetkel suhteliselt passiivne. Piirkond on maastikuliselt huvitav ja suudab mitmekesisust pakkuda. Külaselts pakub giiditeenust piirkonnas. Koostöö giiditeenuse pakkumisel toimib Osula Põhikooli ja Võru Giidide Ühinguga. Giiditee üks marsruut läheb Harjumäelt edasi Helsekivi juurde. Praegu on jõest ülekäik võimalik kinnistuomaniku lahel loal. Lahedamaks liikumiseks on vajalik mõelda perspektiivikamate võimaluste peale. Kuna Harjumägi on väga olulise tähtsusega puhkeobjekt, siis rekonstrueeriti projektide toel Harjumäe vabaõhulava. Uuendati pingid ja välivalgustid.

3.1.3. Käsitöö

Käsitöö on eestlaste igapäevase elu lahutamatu osa olnud juba aastaid. Käsitööd on tehtud enda tarbeks, käsitööd on müüdnud, et elatada oma perekonda. Eesti käsitöö on väga hinnatud, see on ala, mida saab edukalt viljeleda ja mis võimaldaks nii mõnelgi nobenäpul endale täiendav sissetuleku allikas. Seltsil on olemas kangasteljed, mida saavad kasutada lisaks täiskasvanutele ka õpilased.

Vajadus on Osula külla käsitöötoa rajamiseks, kus oleks võimalus huvilistel tegelda käsitööga ja korraldada erinevaid käsitöö- ja kunstialaseid koolitusi.

3.2. Inimressurss

Kogu areng on toimiv juhul kui on olemas inimesed. Inimesed on väärtus, millele peab pöörama tähelepanu.

Väikese, äsja sündinud ilmakodaniku elu hakkavad mõjutama väga mitmesugused tegurid. Alates vanematest ja lõpetades välistest mõjuritest. Pakkudes kõigile meeldivaid võimalusi elada elu võimalikult täisväärtuslikult, laiendades silmaringi ja avardades maailmapilti, on võimalik olemasoleva ressursiga väga palju muuta. Suuremat tähelepanu tuleb suunata kõigile vanusegruppidele.

3.3. Keskkonna hoidlikkus ja säästlik kasutus

Viimastel aastatel on kogu ühiskond hakanud kiire rahvastiku kasvu survele palju rohkem mõtlema keskkonna peale, seda nii säästlikkuse kui teavitamise suhtes. Keskkonnateadlikkuse alased koolitused, tegevused ja ratsionaalsed ressursi kasutused on saamas meie igapäevases elus aina rohkem väärtust.

Väliselt korras ja meeldiv keskkond on meeldiv nii kohalikele elanikele kui külalistele ja läbisõitjatele. Kortermajades elavad inimesed peaksid väärtustama rohkem oma elukohta, see on ühiseks koduks ju paljudele samas majas. Samuti võiksid kortermajade elanikud senisest enam kaasa lüüa piirkonna seltsielus.

3.4. Kultuur

Kultuuriline tegevus on meie vaimupärand. Kultuur on lahutamatu osa meie identiteedist ja meie mainest. On oluline kultuurilist tegevust arendada ja toetada, seda igas valdkonnas.

- Osula Kodu-uurijate Selts
- MTÜ Osula Külaselts
- Osula Külaraamatukogu
- Võru Instituut (Osula PK võru keele ring)
- Erinevad huvialaringid;

4. Küla tulevikupilt (visioon aastaks 2015)

Osula piirkond on positiivse mainega, meeldiv elukeskkond, kus on elanikel hea elada ning turistidel puhata. Piirkonnas on toimiv infrastruktuur ning erinevail huvigruppidel on siin meelepärased vaba aja veetmise võimalusi.

5. Küla arengukava elluviimine, seire ja hindamine

Arengukava elluviimise eest hoolitsevad külaelanikud ja määratud vastutajad, koordineerib MTÜ Osula Külaselts. Arengukava vaadatakse igal aastal 1. novembriks külaelanike poolt uuesti läbi. Külakoosoleku otsuse alusel viiakse arengukavasse sisse vajadusel korrektiivid ning täiendused.

Saavutuste hindamiseks korraldatakse külakoosolek, kus hinnatakse küla olukorra muutumist ning korraldatakse külaelanikele küsitlus, saamaks infot külaeluga rahulolu kohta.

Arengukava on läbi arutatud ja kinnitatud Osula, Mustja, Varese, Mäekülä, Alakülä ning Lilli-Anne külaelanike üldkoosolekul 26. novembril 2012.

6. Osula piirkonna külade – Osula, Mustja, Lilli-Anne, Varese, Mäekülä ja Alakülä, tegevus- ja investeringute kava 2013-2016

Jrk nr	Tegevuse nimetus	Vastutaja/ koostööpartner	Aasta	Rahastus- allikas
1	Osula Külaseltsi traditsiooniliste tegevuste ja ürituste (vastlapäev, jüriööjooks, heakorratalgud, lastekaitsepäev, õppereisid, advendialgus) korraldamine.	MTÜ, vabatahtlikud	2013-2016	1000,- aastas OF, KOV, KOA
2	Piirkonna seenioride tegevuse toetamine ja koostöö külaseltsi ürituste läbiviimisel.	Ummamuudu tantsuklubi Klubi „Kuldne iga“ / MTÜ	2013-2016	KOV
3	Turvatunde tõstmine: naabrivalve, koostöö piirkonna konstaabli ja politseiga. Osula küla keskusesse veebikaamera soetamine.	MTÜ / KOV	2013-2016	
4	Osula külakeskuses olevate tühjade elamute (vana vesiveski, vana koolimaja) heakord - omanike survestamine.	KOV / MTÜ	2013-2016	KOV
5	Osula külade piirkonna ja sh kalmistu heakorratööd.	MTÜ; vabatahtlikud, KOV	2013-2016	vabatahtlik töö
Jrk nr	Tegevuse / investeeringu nimetus	Vastutaja/ koostööpartner	Planeeritud teostamisaasta	Investeeringu maht, rahastus- allikas
1	Külaseltsi ruumide sisustamise lõpetamine (arhiivikapp ja riulid).	MTÜ / KOV	2013-2016	600.- KOP, KÜSK
2	Osula Põhikooli spordiinventari hoone ehitus (juurdeehitus võimla juurde).	MTÜ / KOV	2013-2016	EAS
3	Käsitöötoa rajamine ja sisustamine Ossi Tares.	MTÜ Ossi Tare / KOV	2013-2016	PRIA, EAS

4	Laste ja noorte vabaaja veetmise ning enesetäiendamise võimaluste laiendamine –noortetoe rajamine ja sisustamine Ossi Tares.	MTÜ Ossi Tare / KOV	2013-2016	PRIA, EAS
5	Valla esimese kooli tähistamise mälestuskivi toomine koolimaja juurde (lisatahvel õige asukoha joonise ja ajalooa).	MTÜ / KOV	2013-2016	400.- KOP
6	Piirkonna pärandkultuuriobjektide tähistamine ja sellest infomaterjali koostamine; pärandkultuuri sümboolika, piirkonna 6 küla, küla infotahvlite, ühtsete talusiltide kujunduse ja formaadi väljaarendamine.	MTÜ / KOV / maaomanikud	2013-2016	10 000.- Kulka, KÜSK, fondid
7	Erinevate marsruutidega matka- ja terviseradade rajamine ning tähistamine a.Osula - Sõmerpalu - Järvere b.Osula - Tinnipalu – Sulbi - Osula – Harjumägi. Lisaks ligipääsu – purre – rajamine üle Võhandu jõe Helsekivini.	MTÜ / KOV	2013-2016	3000 Kulka, KÜSK, fondid
8	Kergliiklustee rajamine Sulbi – Osula – Sõmerpalu – Järvere.	MTÜ / KOV / Maanteeamet	2013-2016	
9	Piirdeaiaga väikelaste mänguväljaku rajamine külakeskusesse.	MTÜ / MTÜ Ossi Tare / KOV	2014-2016	10 000.- EAS
10	Rajada piirkonda uusi atraktiivseid sportimisvõimalusi tenniseväljak, viburada.	MTÜ / KOV / ettevõtjad	2013-2016	20 000 tenniseväljak; 2 000 HMN
11	Rajada põhikooli kinnistu juurde valgustatud liuväljak; vajalikud maaparandustööd.	MTÜ / kool, KOV	2013-2016	
12	Turvatunde tõstmine: Osula küla keskusesse veebikaamera	MTÜ / KOV	2013-2016	

	soetamine, tarkvara.			
13	Osula külakeskuses asuva maa-ala (planeeritud järv) korrastamine (objekt on eraomandis)	KOV / MTÜ	2013-2016	KIK
14	Harjumäe laululava puhkekoha infrastruktuuri täiendamine kiikudega.	MTÜ / KOV	2013-2016	600 KOP, KÜSK
15	Mäeküla külla enduuroraja rajamine.	Eraisikud Mäeküla piirkonnas	2013-2016	1000